

PLANEN FÖR
KULTURELL MÅNGFALD
2018–2022

Vanda

Innehåll

1 BAKGRUND	3
2 VÄLMÅENDE HOS BEFOLKNINGEN MED INVANDRARBAGGRUND.....	5
3 TJÄNSTER	11
4 DELAKTIGHET OCH PÅVERKAN	17
5 PARTNERSKAP INOM INTEGRATIONSARBETET	21
6 HANDLINGAR SOM UTGÅR FRÅN PLANEN FÖR KULTURELL MÅNGFALD.....	24
7 FÖRVERKLIGANDE, UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV VÄLFÄRDSPLANEN.....	25

Omslagsbild: Jasmiina Gharieb, Sport för alla

1 BAKGRUND

Kommunen ska för att främja integrationen och stärka det sektorsövergripande samarbetet göra upp ett program för integrationsfrämjande som godkänns i kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år (lagen om främjande av integration 32 §). Programmet beaktas när en budget och ekonomiplan enligt 65 § i kommunallagen (365/1995) görs upp.

I Vanda stad har man tidigare gjort upp ett program för integrationsfrämjande under namnet programmet för kulturell mångfald. Under denna fullmäktigeperiod ingår stödtjänsterna för integration av befolkningen med invandrarbakgrund för det mesta i det gemensamma välfärdsprogrammet. Mål som anknyter till sysselsättning och företagande samt personalpolitiska mål står utanför välfärdsprogrammet och planen för kulturell mångfald. Dessa har antecknats i stadens strategi och i livskraftsmålen. Planen för kulturell mångfald tillsammans med välfärdsprogrammet och andra planer svarar på lagens förpliktelser om ett program för integrationsfrämjande.

I Vandas plan för kulturell mångfald ingår

- en beskrivning för hur kommunens allmänna tjänster utförs så att de lämpar sig för invandrare och en plan för integrationsfrämjande och stödjande åtgärder i synnerhet.
- information om vilken kommunal myndighet som ansvarar för samordningen av integrationsfrämjandet samt aktörer som svarar för olika åtgärder
- en plan för hur integrationen ska främjas och den sociala identiteten stärkas bland grupper som står utanför arbetskraften
- en plan för främjande av goda etniska relationer och en dialog mellan olika kulturer
- en plan för uppföljning och uppdatering av kommunens program för integrationsfrämjande

I planen ingår dessutom en beskrivning av samarbetsformerna mellan kommunen och det civila samhället.

Vanda stad har i all sin verksamhet förbundit sig vid jämställdhet och likabehandling. Diskriminering och rasism tolereras inte utan motarbetas. Vandas värderingar – öppenhet, kurage, ansvarsfullhet och samhörighet – styr all verksamhet och gäller alla invånare, även personer med invandrarbakgrund och deras integrering. Genom en lyckad integrering blir de nya invånarna aktiva kommuninvånare som känner för sitt bostadsområde och sin hemstad.

Integrationsfrämjande och integration är två sidor av samma mynt. I lagen om främjande av integration (1386/2010) definieras integration som invandrarens och samhällets interaktiva utveckling med målet att ge invandraren de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samtidigt som man stöder invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur. Målet för planen för kulturell mångfald är att stödja integration, jämställdhet och likabehandling samt främja invandrarnas deltagande samt en interkulturell dialog och en positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper.

Planen har i Vanda beretts av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp i samarbete med organisationer och myndigheter som arbetar med integration. Olika aktörer har hörts vid bland annat sammanträden som delegationen för mångkulturfrågor hållit samt i gemensamma workshops.

Beredningsgruppen för planen för kulturell mångfald:

Lautiola Hannele, ordförande (chef för mångkulturfrågor, verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice)
 Anttila Anu, sekreterare (planerare för mångkulturfrågor, verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice)
 Kurtti Aira (ledande socialarbetare, verksamhetsområdet för social- och hälsovård)
 Lehmuskallio Meri-Tuuli (specialsakkunnig, verksamhetsområdet för social- och hälsovård)
 Moua Michaela (projektkoordinator, bildningsväsendets verksamhetsområde)
 Rajala Johanna (detaljplanerare, verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö)
 Repo Marja (utbildningschef, bildningsväsendets verksamhetsområde)
 Ristimäki Tia (koordinator för barn- och ungdomsservicen, bildningsväsendets verksamhetsområde samt verksamhetsområdet för social- och hälsovård)
 Sakilayan-Latvala Margarita (projektkoordinator, verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice)

Utgångspunkterna för planen för kulturell mångfald i korthet:

- Integrationsprocessen utvidgas och blir mångsidigare samt lättare.
- Den mångkulturella atmosfären stärks.
- Integreringstjänsterna är flexibla.
- Samarbetet koordineras bättre än tidigare.
- Vid planeringen och utvecklingen av integrationsfrämjande använder vi oss av statistiska uppgifter och forskningsdata.

Arbetsfördelningen inom integrationsfrämjandet

Enligt lagen om främjande av integration är kommunen allmänt ansvarig och samordningsansvarig för utvecklandet av invandrarnas integration samt för planeringen och uppföljningen av integrationen. Detta ansvar innebär att kommunen ska ta initiativ och se till att tjänsterna inom kommunens område även lämpar sig för invandrare. Kommunen svarar för att genomföra integrationen, utveckla den och följa upp den på det lokala planet. Arbetsfördelningen mellan staten och kommunen gällande integrationsfrämjandet förändras i samband med vård- och tillväxttjänstformen.

I den nu gällande lagen är integrationen ett sektorsövergripande samarbete inom kommunen samt mellan kommunen och arbets- och näringsbyrå samt aktörer inom tredje sektorn. Planen för kulturell mångfald stöder ett sektorsövergripande integrationsfrämjande i Vanda genom att myndigheternas och andra aktörers integrationsfrämjande åtgärder och tjänster sammanförs.

Arbete som stöder integration ingår i uppgifterna för alla som utför klientarbete inom kommunen. Integrationsfrämjande är vardagligt och praktiskt arbete som görs överallt där människor använder sig av tjänster och tillbringar sin tid. Avgörande för utvecklingen i hela Vanda är hur vi lyckas med att få invandrare i olika åldrar och även barn och ungdomar med invandrarbakgrund men födda i Finland till en del av samhället samt stödja familjerna i deras fostringsuppgift.

Daghemmen, skolorna, läroinrättningarna samt fritidsverksamheten intar en nyckelposition när det gäller att stödja integrationen av barn och unga. För vuxna är ofta arbete den bästa integrationsfrämjaren. En lyckad integration förutsätter vanligtvis kunskaper i finska eller svenska. TE-förvaltningen har i regel hand om arbetsökandenas språkundervisning samt integrationsutbildning. Personer i arbetslivet och de som står utanför arbetskraften erbjuds språkundervisning vid Vanda vuxenutbildningsinstitut, en läroinrättning inom det fria bildningsarbetet som upprätthålls av Vanda stad, samt av aktörer inom tredje sektorn.

Vid sidan av myndigheterna har organisationerna en viktig roll i främjandet av integrationen. Organisationerna erbjuder undervisning i finska, klubbverksamhet av olika slag, eller möjlighet att upprätthålla det egna språket och den egna kulturen. Många traditionella organisationer, till exempel hobbyföreningar och intresseföreningar, är även de intresserade av att i högre grad öppna sin verksamhet för nya invandrare och på så sätt främja integrationen. Till exempel verksamheten Sport för alla har sammanfört invandrarorganisationer och idrottsföreningar och gjort motion och idrott mer lättillgänglig även för personer som inte tidigare haft möjlighet att delta i föreningsverksamhet eller för vilka motion varit något obekant. Betydelsen av frivilliga aktörer för att stödja integrationen ökar också allt mer.

Näthandbok om integrationslagen:

www.kotouttaminen.fi/sv/handbok-om-integrationslag

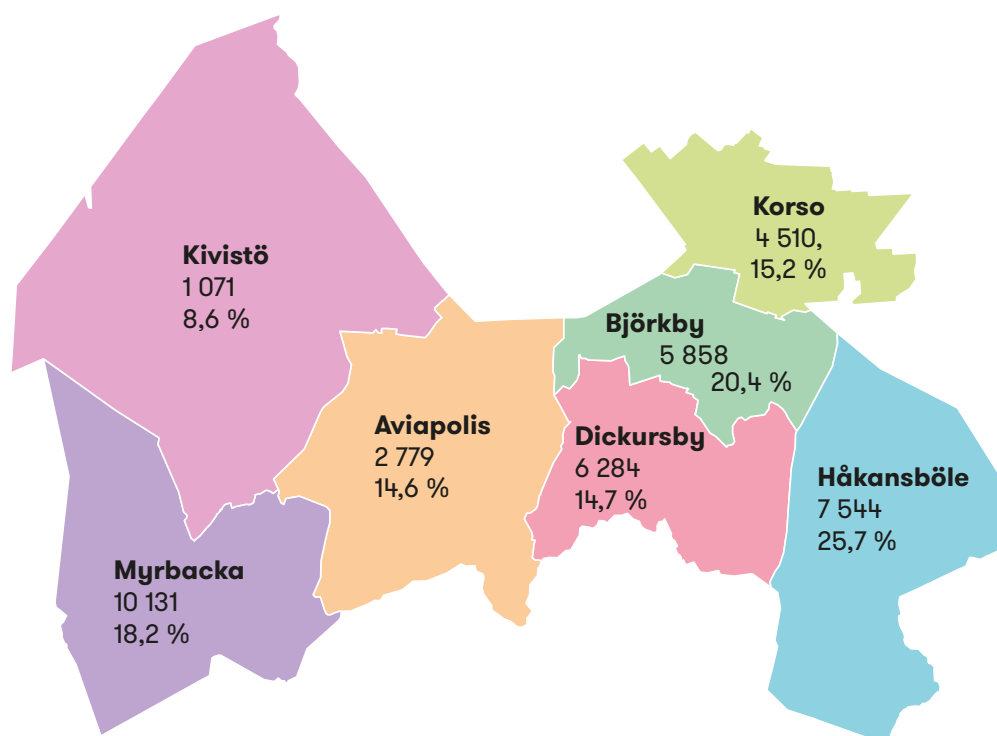

Bild 1. Vandas befolkning med främmande modersmål storområdesvis. Situation vid årsskiftet 2017/2018. Preliminära uppgifter från kommunregistret Facta.

Vandas invånarantal uppgick i början av 2018 till 223 027 personer. Folkmängden ökade under år 2017 med 3 686 personer, av vilka omkring 85 procent var personer med främmande modersmål. Även den ökade nativiteten inverkar på siffran. Vid slutet av år 2017 var andelen personer med ett främmande modersmål 17,7 procent av Vandas befolkning totalt.

Olika termer används omväxlande för personer som flyttat till Finland från utlandet beroende på uppföljningsmätare och statistik. När man talar om en invandrare kan man avse en person med främmande modersmål eller en person med invandrarbakgrund med hänvisning till den ena eller båda föräldrarnas nationalitet eller härkomst. Arbetskraftsförvaltningen identifierar bara personer med utländskt medborgarskap, vilket lämnar personer som erhållit finskt medborgarskap och deras ättlingar utanför statistiken. Institutet för hälsa och välfärd THL och statistikcentralen använder termerna ”utländsk bakgrund” eller ”utländsk härkomst” då man hänvisar till finska medborgare vars båda föräldrar eller enda kända förälder är född utomlands. Termen omfattar också så kallade andra generationens invandrare som de facto inte är invandrare. Ett kapitel för sig är familjer med två kulturer där den enda föräldern har finländsk bakgrund medan den andra flyttat till Finland. För enkelhetens skull används i detta program i regel termen person med främmande modersmål eller person med invandrarbakgrund.

I Finland registreras inte människor utgående från etniskt ursprung, men på basis av språket som antecknats i befolkningsregistret kan man dra slutsatser om en persons ursprung. En allt större del av dem som i befolkningsregistret antecknats som personer med främmande modersmål har finskt medborgarskap och är födda i Finland. Det problematiska är att språket som antecknats i befolkningsregistret ger en förenklad bild av den språkliga tillhörigheten. I verkligheten talar man två eller till och med tre språk i många familjer. De överlägset största språkgrupperna i Vanda är estniska och ryska. Därefter följer arabiska, somaliska och albanska som talas av över två tusen personer var. Omkring tusen till tusen femhundra personer har uppgett vietnamesiska, engelska, kurdiska, turkiska eller kinesiska som sitt modersmål.

Närmare information om välbefinnandet bland personer med invandrarbakgrund samt romer:

- Vandas välfärdsöversikt 2017 (www.vantaa.fi/hyvinvointityo)
- Vandas välfärdsberättelse 'GEMENSAM VÄLFÄRD. Välfärdens och verksamhetsmiljöns utveckling i Vanda åren 2013-16' (www.vantaa.fi/hyvinvointityo)
- Statistik- och forskningsuppgifter om Vanda (www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset)
- Information om Vandabornas och finländarnas hälsa och välfärd
 - Välfärdskompassen (<https://www.hyvinvointikompassi.fi/sv/web/hyvinvointikompassi/>)
 - Terveystemme.fi (www.terveytemme.fi)
 - Sotkanet (www.sotkanet.fi)
 - Välfärden bland unga av utländsk härkomst enligt Skolhälsoenkäten 2017 (www.julkari.fi/handle/10024/135234)
 - www.romanit.fi

Bild 2. Information om invånare i Vanda med invandrarbakgrund samt deras välfärd

Andelen personer med främmande modersmål i Vanda varierar beroende på åldersgrupp och område. I början av år 2017 hade 23 procent av 0-6-åringarna och 19 procent av barn i skolåldern i Vanda ett annat modersmål än finska eller svenska. Andelen personer med främmande modersmål var också hög i gruppen 16-29-åringar (20 procent) och 30-44-åringar (24 procent).

I de äldre åldersgrupperna var andelen personer med främmande modersmål klart lägre och exempelvis bland personer som fyllt 60 år var endast 4 procent personer med ett främmande modersmål. Antalet seniorer bland personer med främmande modersmål är alltså lågt men ökar i antal även i denna grupp. Jämfört med finsk- och svenskspråkiga äldre sköts en betydligt större del av seniorerna med invandrarbakgrund i hemmet i stället för på institution. Man bör även se till servicebehoven hos dessa äldre och närstående vårdarna som sköter dem.

Det finns stora områdesvisa skillnader i antalet personer med främmande modersmål. Bostadsbeståndets struktur styr alla låginkomsttagare till områden som domineras av hyreshus. Detta gäller också personer med främmande modersmål. Andelen personer med främmande modersmål var i alla åldersgrupper högst i Håkansböle och lägst i Kivistö. I Håkansböle hade 35-36 procent av barnen under skolåldern och av 30-44-åringarna ett främmande modersmål, och av barn och unga i skolåldern 30 procent. I Kivistö var andelen personer med främmande modersmål högst i åldersgruppen 30-44-åringar (12 procent).

Vandas mark- och bostadspolitiska riktlinjer anger de målsättningar som rör boendet. Målet är en trivsam och trygg boendemiljö för alla, utan segregering mellan bostadsområdena. Områdenas sociala mångfald tryggas till exempel genom ett aktivt kompletteringsbyggande samt med åtgärder som dragits upp inom bostads- och markpolitiken. De nya bostadsområdena är mångsidiga med avseende på bostadsfördelningen och ska även motsvara de behov som befolkningsgrupper med varierande kulturell bakgrund har till exempel i fråga om bostädernas storlek, gemensamma utrymmen och gårdsplaner.

I daghemmen och skolorna i Vanda finns det ett mycket stort antal barn vars språkliga bakgrund måste beaktas vid planeringen av tjänster. Genom en språkligt och kulturellt medveten undervisning både inom småbarnspedagogiken och i skolan strävar man efter att beakta olika språkliga behov och olika sätt att lära sig. Det stora antalet personer med ett främmande modersmål bland den befolkningsgrupp som är i den bästa arbetsföra åldern är både en utmaning och en möjlighet för staden.

Det fanns något fler män än kvinnor bland personer med främmande modersmål, men i de enskilda språken förekommer det skillnader mellan könen. Av personer som talar thai utgör exempelvis kvinnorna 83 procent, medan åter 63–64 procent av dem som talar franska eller turkiska är män. Allt som allt talade man vid årsskiftet sammanlagt 120 språk i Vanda.

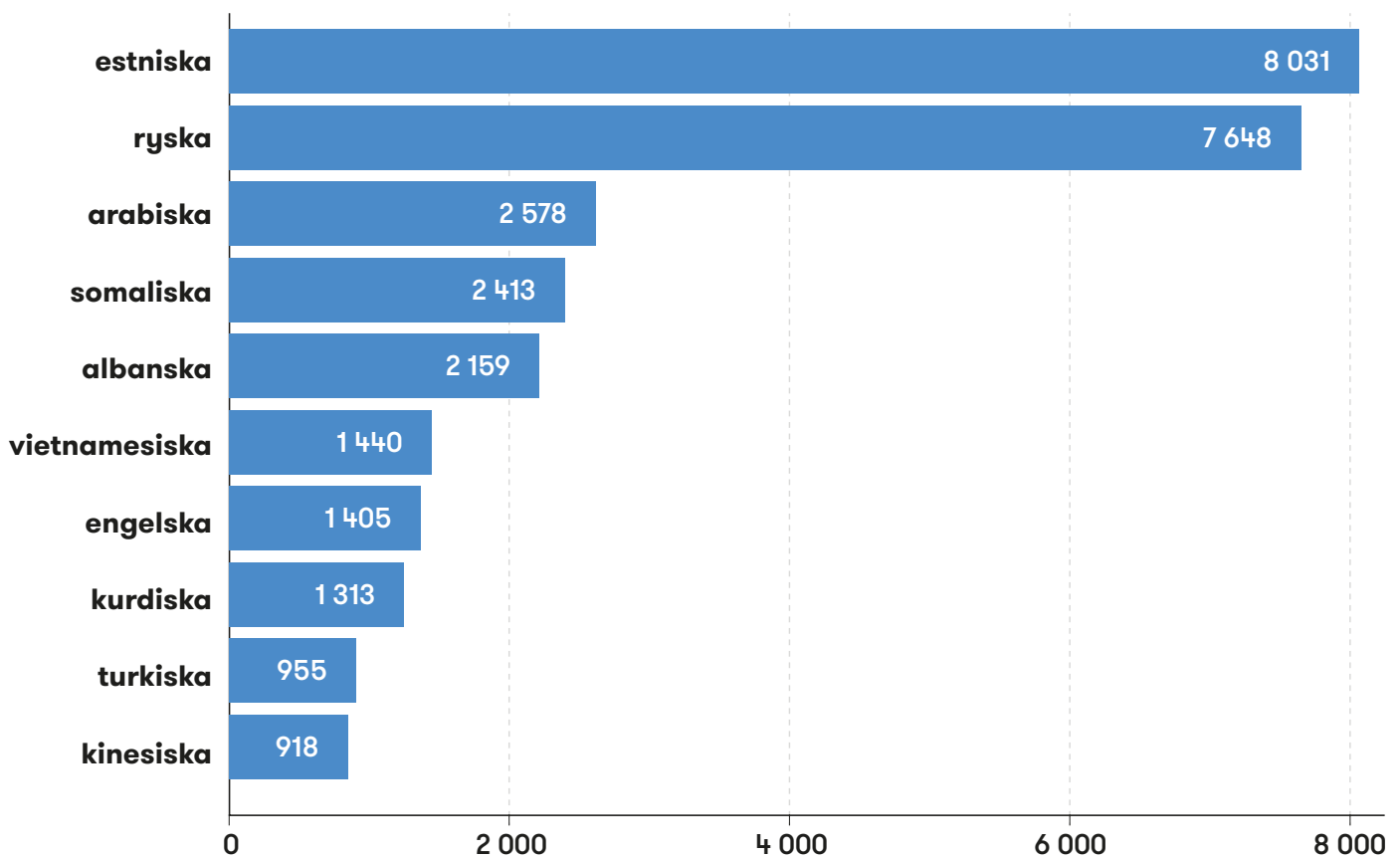

Bild 3. De tio mest talade språken i Vanda i storleksordning i början av 2018 (exkl. finska och svenska). Preliminära uppgifter från kommunregistret Facta.

Personer som beviljats internationellt skydd i Vanda

Endast en liten del av de invandrare som kommit till Vanda är personer som får internationellt skydd. Under 2016 och 2017 har det till Vanda flyttat fler asylsökande som beviljats uppehållstillstånd än under tidigare år. År 2016 var deras antal 557 personer och år 2017 sammanlagt 570 personer.

Utgående från ett avtal som Vanda slöt med NTM-centralen i Nyland började man under år 2017 ta emot unga som kommit till Finland utan en vårdnadshavare och vilka beviljats uppehållstillstånd. I enlighet med avtalet upprätthåller Vanda stad en stödboendeenhet med 12 platser för minderåriga ungdomar som fyllt 16 år och ordnar eftervård för ungdomar som fyllt 18 år tills de fyller 21 år. Under år 2017 flyttade sammanlagt 45 ungdomar i åldern 16–25 år som beviljats uppehållstillstånd till Vanda. Under år 2016 återförenades 83 familjer i Vanda medan motsvarande siffra år 2017 var 137. Största delen av de nya Vandabor som beviljats internationellt skydd och flyttat till staden under åren 2016–2017 har arabiska som modersmål och hör hemma i Irak eller Syrien.

I statistiken saknas de personer som efter att de beviljats uppehållstillstånd flyttat till Vanda efter att ha varit bosatta i över 6 månader i en annan kommun. Det finns inga uppgifter om dessa personers antal.

Välfärdsskillnader mellan finländare och personer med invandrarbakgrund

Arbetslösheten bland vuxna med ett främmande modersmål är omkring tre gånger så hög jämfört med majoritetsbefolkningen, vilket har en direkt inverkan på familjernas välfärd. Arbete och sysselsättning anses vara den viktigaste mätaren på integration bland vuxna. Det är framför allt personer med flyktingbakgrund som har problem som rör sysselsättning, hälsa och allmänt välbefinnande. Ursprungslandet och orsaken till att man flyttat till Finland har stor inverkan: sysselsättningen är högst bland personer från OECD-länderna som flyttat till landet på grund av arbete samt bland studerande, och lägst bland personer med flyktingbakgrund från Mellanöstern och Afrika, framför allt bland kvinnor. Rent allmänt är arbetslöshet vanligt under den första tiden i landet, men efter en längre tid i Finland närmar sig sysselsättningen bland invandrare majoritetsbefolkningen, för att till slut vara på samma nivå.

Jämfört med finländare lider invandrare oftare av återkommande arbetslöshet snarare än av långtidsarbetslöshet. Det har visat sig mest effektivt att sköta sysselsättningen genom åtgärder i nära anslutning till arbetslivet, såsom yrkesutbildning och lönestöd. Dessa åtgärder utvecklas också i Vanda vid yrkesläroanstalten Varia och inom sysselsättningsservicen. Närmare riktlinjer för främjande av sysselsättningen bland personer med invandrarbakgrund dras upp i Vandas livskraftsmål.

På basis av skolhälsoenkäten och olika PISA-undersökningar förekommer det skillnader i välfärd och skolframgång mellan å ena sidan finländska barn och ungdomar samt barn och unga med invandrarbakgrund å den andra. Det är framför allt unga i den första invandragenerationen som har klart sämre hälsa och välmående. På basis av skolhälsoenkäten (2017) hade omkring en tredjedel av eleverna med utländsk bakgrund i årskurs 8 och 9 utsatts för mobbning på grund av sin hudfärg, språk eller bakgrund. Var fjärde pojke utsattes varje vecka för mobbning i skolan, medan motsvarande siffra för flickornas del var 13 procent.

Detta gällde framför allt första generationens invandrare. De utsattes också för fysiska angrepp mer än andra elever – av pojkarna en tredjedel och av flickorna 15 procent. Mobbning orsakar en känsla av otrygghet, ångest och erfarenheter av ensamhet bland de unga.

I det upplevda välbefinnandet förekommer det stora skillnader beroende på ursprungsland. Det var framför allt pojkarna som upplevde att deras hälsotillstånd var sämre än bland andra unga. Var tredje upplevde grava funktionsbegränsningar (sinnesförnimmelser, koncentration, minne, inläring). Dessutom hade var fjärde pojke svårigheter med att öppet kunna diskutera med sina föräldrar.

Skillnaderna i hälsa och välfärd har konsekvenser framför allt för hur de ungas egna identitet formas och för skolgången. Rådgivningen, småbarnspedagogiken och läroinrättningarna är viktiga stödtjänster som riktar sig till den första invandargenerationens ungdomar och deras familjer.

Foto: Jani Laukkanen, Gemensamt bord.

Den romska minoriteten

Romerna, den äldsta etniska minoriteten i Finland, har vid sidan av invandrarna fortsättningsvis som grupp betraktad i snitt en sämre ekonomisk och social ställning jämfört med finländare i övrigt. De upplever diskriminering bland annat då de söker arbete och bostad, och deras utbildningsnivå är likaså lägre än bland majoritetsbefolkningen. Efter att ha bott i Finland i 500 år kan romerna inte längre kallas invandrare, men samma problem gäller fortsättningsvis för dem som för vissa invandrargrupper.

Finlands rompolitiska program 2018–2020 innefattar ett särskilt mål om att förstärka romska barns positiva identitetsutveckling samt medvetenheten om sin egen historia och kultur. Kännetecken om den romska befolkningens levnadsförhållanden och ett kulturellt sensitivt grepp i arbetet rekommenderas inom alla tjänster. I programmet lyfter man också fram behovet av att stödja romernas utbildning och sysselsättning. I Vanda utarbetas en separat åtgärdsplan för den romska befolkningen i enlighet med riktlinjerna i det rompolitiska programmet.

3 TJÄNSTER

I enlighet med integrationslagen erbjuder TE-byrån och kommunen invandrare särskilda integrationsstödande tjänster och åtgärder. Integrationsutbildningen för vuxna är den på nationell nivå viktigaste och ekonomiskt mest betydande investeringen i integration. Ansvaret ligger hos staten, d.v.s. i praktiken Arbetskraftsförvaltningen.

Integrationsstödande tjänster är bland annat inledande kartläggning, handledning och rådgivning, integrationsplanen som görs upp tillsammans med invandraren samt integrationsutbildning och kontakttolkning. Utöver integrationstjänster som riktar sig till invandrare kan invandrarna också använda sig av alla arbetskrafts- och företagstjänster som ingår i TE-byråns serviceutbud.

Kommunens tjänster som främjar och stöder integrationen av invandrare

Vanda stad anordnar tjänster som främjar och stöder invandrarnas integration som en del av de tjänster som ingår i basservicen för samtliga invånare. Integrationen utgår från dessa tjänster. De tjänster som enbart riktar sig till invandrare är få till antalet. De viktigaste av dessa tjänster är invandrarservicens tjänster under det inledande skedet som riktar sig till personer som får internationellt skydd, skolornas undervisning i det egna modersmålet samt finska/svenska som andraspråk, och undervisning i finska, och vid behov svenska, som riktar sig till vuxna och anordnas av staden. Även personer som av andra skäl flyttat till Finland, såsom de som flyttat på grund av arbete eller studier, behöver ofta under den första tiden i landet information eller handledning på det egna språket eller något annat språk som personen talar.

Vanda deltar i utarbetandet av konceptet International House Helsinki (www.ihhelsinki.fi). I magistratens lokaler i Helsingfors startade i början av år 2018 ett försök där bland annat magistraten, skattebyrån, TE-byrån, FPA, Helsingfors Virka-info erbjuder myndighetstjänster för invandrare på ett och samma ställe.

Det finländska servicesystemet är obekant för de flesta som flyttat till Finland. I Vanda har Vanda-info hand om den allmänna informationen för alla kommuninvånare. Via kamratstöd på olika språk får man också råd, till exempel vid Vantaan Järjestörinkis serviceställen och Håkansböle internationella förening. Webbtjänsten infoFinland (<https://www.infofinland.fi/sv/startside>) har ett digert innehåll med information om olika tjänster på 12 olika språk. I Vanda erbjuds dessutom alla kommuninvånare, även invandrare, handledning och rådgivning i anslutning till Versos receptionstjänster vid Fernissagatan 8.

Stöd för integrationen av barn och unga

Läsåret 2017–2018 erbjuds undervisning i det egna modersmålet i 37 olika språk i Vanda. Undervisning i det egna modersmålet meddelas som kompletterande undervisning utan läroämnesstatus. Undervisningen anses dock viktig eftersom goda kunskaper i det egna modersmålet utgör grunden för lärande och flerspråkighet.

Inom läroämnet modersmål och litteratur ordnas undervisning i finska eller svenska som andraspråk. Undervisningen är avsedd för elever vars modersmål inte är finska eller svenska, men vilkas språkfärdigheter i finska eller svenska håller på att utvecklas. Ett centralt mål för undervisningen är att eleven vid avslutad grundskola uppnått så goda kunskaper i finska eller svenska som möjligt inom språkets alla delområden, samt klarar av att obehindrat studera alla läroämnen inom den grundläggande utbildningen och att fortsätta studierna efter den grundläggande utbildningen.

I Vanda läste 21 procent av eleverna inom den finskspråkiga grundläggande undervisningen år 2017 lärokursen F2 (finska som andraspråk), totalt 200 elever.

Förberedande undervisning inför den grundläggande utbildningen är avsedd för elever som nyligen flyttat till Finland och vars kunskaper i finska eller svenska inte ännu är tillräckliga för att klara av studier inom den grundläggande utbildningen. Undervisningens viktigaste mål är att eleven lär sig finska eller svenska. Den förberedande undervisningen ordnas i elevens närskola som inkluderande undervisning i anslutning till den vanliga undervisningen i klass för alla förstaklassare och i områdesvisa grupper inom den förberedande undervisningen för äldre elever. Undervisningen anordnas enligt elevernas ålder och språkkunskaper. År 2017 deltog sammanlagt 200 elever i den förberedande undervisningen i grundskolorna i Vanda.

Inom småbarnspedagogiken verkar tre områdesvisa språk- och kulturkoordinatorer som handleder och utbildar daghemspersonalen samt fungerar som konsulter vid anordnande av en språkmedveten småbarnspedagogik och förskoleundervisning. I Vanda anordnas förberedande undervisning för sexåringar i samband med förskoleundervisningen, och i praktiken får barnet varje dag en femte förskolelektion för att lära sig språket.

Områdeskoordinatorerna inom den grundläggande utbildningen träffar alla familjer som nyligen flyttat till Vanda och lotsar barn i grundskoleåldern till den förberedande undervisningen. Den förberedande undervisningen ordnas inklusivt och i grupp. Områdeskoordinatorerna ger skolorna vägledning i undervisningsarrangemang som rör elever från olika språkliga och kulturella grupper.

Språk- och kulturkoordinatorerna samt den grundläggande utbildningens områdeskoordinatorer samordnar skolstigar för de barn som deltagit i förberedande undervisning och flyttar över från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen. Koordinatorerna deltar aktivt i att utveckla sektorn och nätverken både inom huvudstadsregionen liksom på riksplan.

Foto: Nicehearts

Tjänster för ungdomar och vuxna

För ungdomar som överskridit läropliktsåldern (17–29-åringar) anordnas grundläggande utbildning vid Vanda vuxenutbildningsinstitut. I början av år 2018 startade en ny utbildningshelhet: grundläggande utbildning för vuxna. Den grundläggande utbildningen för vuxna består av studier på inledningsskedet samt studier med inriktning på avgångsbetyg. Vid behov ingår undervisning i läs- och skrivkunnighet i inledningsskedet. Läsåret 2016–2017 deltog sammanlagt 83 invandrare i den grundläggande utbildningen vid vuxenutbildningsinstitutet. Av dessa deltog 22 personer i den förberedande undervisningen medan den grundläggande utbildningen hade 61 elever. Till dessa hörde bland annat asylsökande som kommit till Finland som minderåriga utan en vårdnadshavare.

Tillräckliga kunskaper i finska är nyckeln till integration och inom de flesta branscher nödvändigt för att få ett jobb. Alla som flyttat till Finland bör ha möjlighet till en tillräcklig undervisning i finska eller svenska på lämplig nivå. Vanda stad anordnar i integrationsfrämjande syfte som en särskild tjänst så kallade startkurser i finska där hemmaföräldrar kan ta del i finskundervisningen. Målsättningen är att alla som har behov därav ska få undervisning i finska. Hötsterminen 2017 deltog omkring 1 600 studerande i undervisningen i finska som arrangerades av vuxenutbildningsinstitutet. Av dessa deltog en del i den avgiftsfria startundervisningen och en del i avgiftsbelagda kurser.

Den nya nationella finansieringsmodellen för det fria bildningsarbetet syftar till att utöka undervisningen i läs- och skrivkunnighet och har som mål att undervisningen i läskunnighet ska omfatta alla som har behov av det. Dessutom anordnas runtom i Vanda mångsidig undervisning i finska enligt varierande behov. Undervisningen i finska som antecknats i integrationsplanen är en förutsättning för att få statliga ersättningar till fullt belopp. Det är därför nödvändigt att kvantitativt effektivisera uppgörandet av inledande kartläggningar och integrationsplaner.

För hemmaföräldrar anordnas i Vanda i kommunens regi så kallad hemmaförälderverksamhet i öppna daghem (sju daghem på olika håll i Vanda). Föräldrarna får undervisning i finska medan barnen under tiden är i dagvård. I verksamheten lär man sig språket, blir bekant med andra föräldrar och finländare, man lär känna den närmaste omgivningen och samlar mod att söka sig till vidare studier och/eller arbete. Verksamheten är begränsad och efterfrågan betydligt större än utbudet. Man strävar efter att med stöd av den nya lagstiftningen öka språkundervisningen för hemmaföräldrar i Vanda. För att det ska lyckas är det nödvändigt att skapa öppna tjänster inom småbarnspedagogiken så att tillgången till barnavård är tillräcklig. Det är främst mödrarna som sköter barnen i hemmet. Det är därmed även en jämställdhetsfråga så att inte barnavård ska utgöra ett hinder för kvinnor att delta i språkundervisningen.

Vid sidan av kommunen erbjuder också tredje sektorn möjligheter till att lära sig språket och utöva det i praktiken. Den viktigaste aktören i Vanda är frivillignätverket Vi läser tillsammans (Luetaan yhdessä). I läsgrupperna ges språkundervisning en gång per vecka under två timmar. Undervisningen är avgiftsfri. Man behöver inte anmäla sig på förhand och även barnen är välkomna. Verksamheten är öppen för alla invandrare, men nätverket inriktar sig särskilt på hemmamammor, icke läs- och skrivkunniga samt seniorer. Utöver språkundervisningen är lektionernas syfte att göra det möjligt att skapa sociala kontakter. Därför sker undervisningen i en trygg och trevlig miljö där man studerar i smågrupper och får hjälp av flera frivilliga. Våren 2017 var antalet frivilliga 45 medan det fanns 216 studerande och tio grupper. I kvällsgrupperna i Västerkulla och Myrbacka var även män välkomna. Undervisning i finska arrangeras även av organisationer som Vantaan järjestörinki och Nicehearts ry.

Stöd för integration av invandrare som får internationellt skydd och har behov av särskilt stöd

Kompetent stöd i integrationens inledningsskede gör att en person integreras snabbare och klarar sig bättre på egen hand i vårt samhälle, samt förebygger marginalisering och främjar samhällsfreden. Vandas styrka ligger i mångsidiga integrationsfrämjande åtgärder och tjänster som erbjuds i rätt tid. Dessa insatser minskar behovet av specialtjänster såsom barnskydd och specialiserad sjukvård och därmed även kostnader.

I Vanda koordinerar invandrarservicen de integrationsfrämjande tjänsterna för personer som får internationellt skydd och samarbetet mellan olika aktörer (till exempel daghem, skolor, hälsovårdstjänster, integrationsutbildning). Den centraliserade servicen i det inledande skedet erbjuder intensifierad handledning och rådgivning samt socialt arbete och socialhandledning, hälsokontroller och hälsorådgivning samt psykologtjänster. Servicen är avsedd för personer som beviljats internationellt skydd och är bosatta i Vanda samt familjer som nyligen flyttat till Finland, eller som bott mindre än sex månader i en annan kommun och därifrån flyttat till Vanda. Klientrelationens längd beror på det individuella behovet, men varar i högst tre år. Integrationen av andra personer i behov av särskilt stöd främjas inom ramen för det allmänna sociala arbetet. Dessa personer hänvisas till mottagningsteamet för nya klienter för en utvärdering av servicebehovet.

Invandrarservicens nya klienter har först kontakt med servicerådgivningen varefter de lotsas vidare till inledande informationsmöten som hålls gruppvis. För större språkgrupper arrangeras varje vecka tolkade informationsmöten, med ett informationspaket som består av två möten. Klientens ansvarsperson får information om deltagande i de inledande informationsmötena och kan därmed vid den första träffen koncentrera sig på klientens individuella behov.

Till personer som får internationellt skydd hör bland annat kvotflyktingar, vuxna asylsökande som beviljats uppehållstillstånd, och minderåriga asylsökande som flyttar till Vanda från olika mottagningscentraler samt från grupphem och enheter för stödboende som är avsedda för minderåriga. Utöver dessa räknas bland annat offer för människohandel, personer med funktionsnedsättning, kroniskt sjuka, gravida kvinnor samt äldre personer till personer som har behov av särskilt stöd. Dessa klienter har på grund av sin utsatta ställning ett servicebehov som överskrider genomsnittet. Situationen för de personer som får internationellt skydd och som flyttat till Vanda under de senaste åren är svårare än förr. Närapå 90 procent har beräknats ha ett trauma av något slag och nästan 50 procent lider av symptom som begränsar funktionsförmågan. Särskilt svår är situationen för de ungdomar som kommit till landet utan sina föräldrar. Vissa har anknytningsrelaterade trauman, andra åter har upplevt misshandel och utnyttjande.

Beroende på klienten finns det vissa skillnader mellan serviceprocesserna för personer som fått internationellt skydd och de som kommit på basis av familjeåterförening. Varje klient har en ansvarig arbetstagare. Serviceprocessen kan beskrivas utgående från schemat på följande sida.

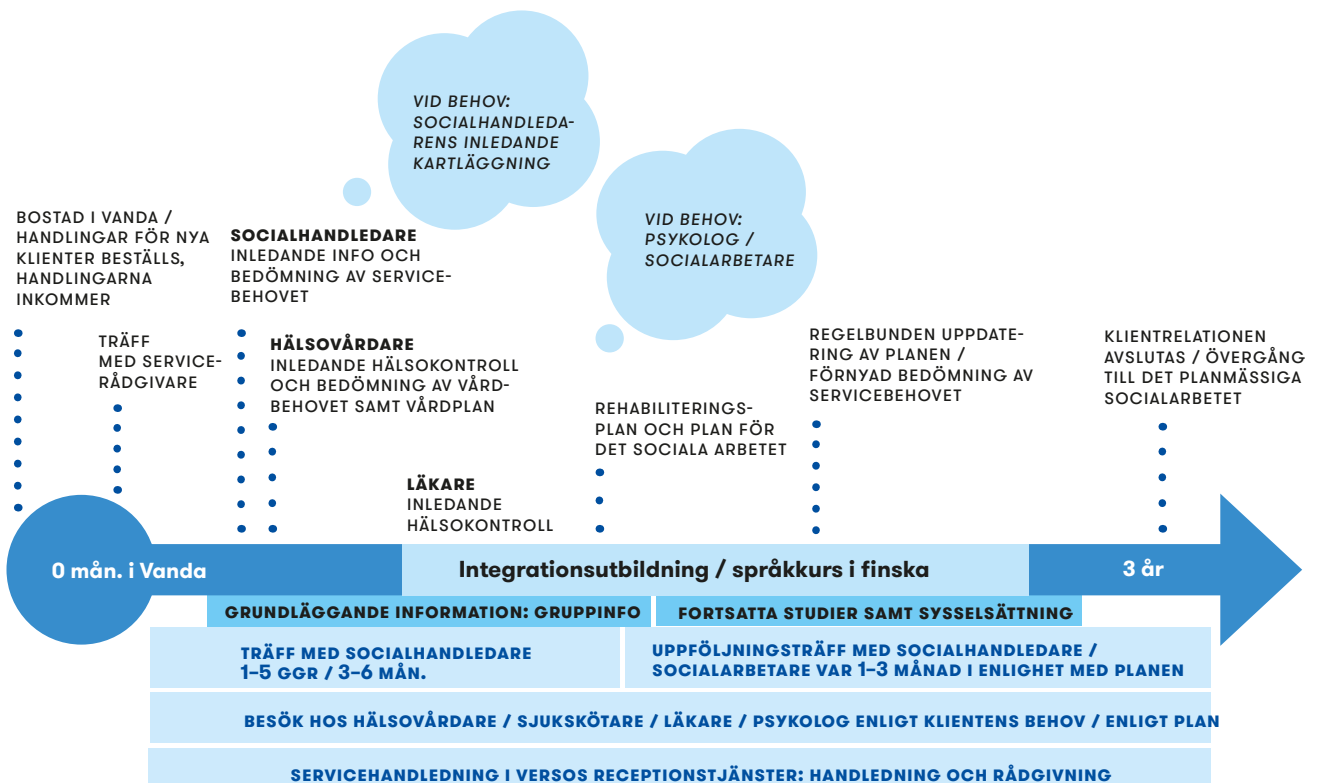

Bild 4. Serviceprocessen för klienter som får internationellt skydd.

Personer i arbetsför ålder hänvisas till en inledande kartläggning i TE-byråns regi, integrationsutbildning eller till självständig integrationsutbildning och studier i finska (eller svenska) som arrangeras av olika utbildningsorganisationer. I enlighet med integrationsplanen och/eller planen för socialt arbete hänvisas de till behövliga social- och hälsovårdstjänster samt till service och åtgärder som stöder sysselsättningen och vidare till arbete och fortsatta studier.

Personer som är utanför arbetskraften hänvisas till en inledande kartläggning och vid behov till socialhandledare eller socialarbetare för uppgörande av en integrationsplan samt till språkstudier i finska, till exempel i grupper för hemmaföräldrar, samt andra åtgärder och tjänster som stöder integrationen.

Asylsökande och så kallade papperslösa omfattas inte av integrationslagen och i regel inte av de kommunala tjänsterna. Kommunen erbjuder inte basservice för personer utan laglig rätt att uppehålla sig i landet, men sörjer för oundgänglig hälsovård samt rådgivningstjänster. Barn och unga får i Vanda också gå i skola. Antalet papperslösa är inte känt, men det är uppenbart att antalet kommer att öka märkbart under de närmaste åren. Framtiden får utvisa vilka riktlinjer staten drar upp för invandrings- och integrationspolitiken, vilket även påverkar kommunerna. Av stor betydelse är också Europeiska unionens flyktingpolitik.

Integrationsstödjande tjänster för ensamkommande ungdomar som var minderåriga vid ankomsten

För asylsökande som kommit till Finland utan en vårdnadshavare och vilka beviljats uppehållstillstånd erbjuds stödboendetjänster tills det de fyller 18 år eller deras vårdnadshavare anländer till Finland. Därefter erbjuds de eftervårdstjänster tills det de fyller 21 år. I början av år 2018 bodde det i Vanda omkring 50 unga som kommit till Finland som minderåriga.

I stödboendeenheterna ordnas för ungdomar i åldern 16–18 år den vård, omsorg och fostran de behöver. Vanda stads invandrarservice ansvarar för myndighets- och socialarbetet för de barn som har privat boende och kontrollerar i samarbete med barnskyddet den utredning av förhållanden som gjorts upp.

Då det gäller minderåriga ensamkommande är det viktigt att identifiera de individuella behoven och ordna tjänsterna i enlighet med detta tillsammans med barnet eller den unga samt hans/hennes representant och en representant för socialväsendet. En klientplan samt en plan för omsorg och fostran görs upp för varje barn. Arbetssättet baserar sig på samverkan mellan stödboendeenheten, representanter för barnet, skolorna, hälsovården, det sociala arbetet samt vid behov barnskyddet. Dessa ungdomar befinner sig på många sätt i en särskilt utsatt position och behöver intensifierade åtgärder till stöd för integreringen och ett självständigt liv.

Inom eftervårdstjänsterna inleder man med en bedömning av servicebehovet i vilket även ingår den ungas behov av psykiskt stöd. En välfungerande arbetspraxis i Vanda är att arbeta i par (socialhandledare-socialarbetare) samt andra systemiska sektorsövergripande arbetssätt (exempelvis att arbeta i par med en psykolog). Arbetssättet syftar till att alla unga tryggas en ändamålsenlig boendeform eller studieplats eller deltagande i annan verksamhet som främjar social delaktighet samt hobbyer. Ungdomarna får också aktivt vägledning ut i arbetslivet.

I frågor som rör ungdomarna arbetar man ofta i nätverk, framför allt med skolan eller TE-byrån, samt beroende på situationen och den ungas önskemål med andra myndigheter samt den ungas eventuella nätverk av närstående och frivilliga. För att arbetet ska lyckas är det viktigt med ett aktivt nätverksarbete med andra aktörer som erbjuder ungdomarna handledning och utbildningstjänster. Verksamheten samordnas av eftervårdsteamets socialhandledare. Ungdomarna erbjuds informationsmöten i grupp, olika slags grupper och rekreationsverksamhet som ordnas både med den egna personalen och som ett omfattande nätverkssamarbete.

Nätverkssamarbetet sker under etablerade former tillsammans med Rehabiliteringscentret för tortyroffer, SOS-kriscentralen, FRK och Stadin osaamiskeskus. I verksamheten ingår dessutom stödpersons- och stödfamiljverksamhet samt verksamhet med fadderfamiljer. I Vanda samordnas verksamheten av nätverket för områdesutveckling MarjaVerkko i Kivistö. Ett integrationsstödjande team (KOTO-teamet), som sorterar under invandrarservicen i Vanda, ordnar gruppverksamhet av olika slag och andra aktiviteter tillsammans med olika organisationer, läroinrättningar och stadens övriga verksamhetsenheter i enlighet med principen om sektorsövergripande samarbete med andra aktörer. Efter eftervården flyttar unga personer vid behov över till vuxensocialarbetet i respektive område.

Exempel på integrationsstödande åtgärder i Vanda

Invandrarorganisationerna och föreningen Vantaan järjestörinki erbjuder kamrathandledning och vägledning runtom i Vanda. De kan även vara till hjälp till exempel då man söker jobb eller ansöker om en studieplats.

Studieinfo i samarbete med Ehjä ry och Navigatorn i Vanda (Ohjaamo) presenterar olika yrken och läroinrättningar och deras utbildningsutbud. I verksamheten deltar ”Det levande biblioteket” där ungdomarna får intervjua representanter för olika yrken.

Verksamheten Ge dig själv en chans riktar sig till högutbildade invandrare. Utbildningar anordnas, i samarbete med invandrarservicen, av bland annat Nicehearts, Monika-Naiset, Vanda yrkesinstitut Varia, Vanda vuxenutbildningsinstitut, projektet WOMENTO, Navigatorn (Ohjaamo) och MOVAT-projektet.

Ett mångkulturellt nyhetsbrev. Invandrarservicen publicerar cirka 10 gånger om året, i samarbete med organisationer som är verksamma i Vanda, ett nyhetsbrev med information om olika integrationsstödande evenemang och kurser. Nyhetsbrevet har drygt 280 prenumeranter.

För personer som söker till utbildning i läs- och skrivkunnsighet har man introducerat en inledande kartläggning vid Vanda vuxenutbildningsinstitut. Syftet är att nå ut till alla icke läs- och skrivkunniga i Vanda och få dem att delta i utbildningen.

Tröskeln är låg till Sport för alla-grupperna som erbjuder motion speciellt för barn, ungdomar och mödrar.

4 DELAKTIGHET OCH PÅVERKAN

Integration är en dubbelriktad process, som för att lyckas förutsätter att man samverkar med invånare med invandrarbakgrund. Planen för kulturell mångfald har som främsta mål att främja integration och goda relationer mellan olika befolkningsgrupper. Det övergripande målet är att stärka och utveckla samarbetet mellan organisationerna och staden för att utveckla Vanda till den bästa platsen att bo på.

Goda relationer mellan befolkningsgrupperna stöder en dubbelriktad integration

Goda relationer mellan befolkningsgrupperna innebär att människor från olika befolkningsgrupper känner tillit till varandra, oberoende av deras utgångspunkter och bakgrund, och att de lever tillsammans i god anda. Goda relationer mellan invånarna utgör grunden för en dubbelriktad integration. Med dubbelriktad avses att även det mottagande samhället anpassar sig till invandringen som ett bestående fenomen och en del av globaliseringen. Kännetecknande för goda relationer är en känsla av samhörighet och trygghet människor emellan, icke-diskriminerande bemötande samt erfarenheter av delaktighet och påverkan. I det ingår också rätten att agera i enlighet med sin egen livsåskådning.

Vi bygger tillsammans upp goda relationer mellan befolkningsgrupperna. Till det hör att öka en positiv växelverkan och delaktighet inom livets olika delområden, men även att förebygga och lösa spänningar. Ökad delaktighet har enligt olika undersökningar en avgörande betydelse också då det gäller att förebygga brottslighet och olika extrema fenomen. Det förebyggande arbetet har en stor betydelse för stärkandet av goda relationer mellan befolkningsgrupperna. Man måste föra en äkta dialog. Att främja en dialog mellan olika övertygelser innehar en nyckelposition.

Delegationen för etniska relationer och justitieministeriet har utarbetat en referensram för goda relationer mellan olika befolkningsgrupper. Fyra olika dimensioner kan urskiljas: attitydklimatet, upplevelsen av trygghet, interaktionens omfattning och kvalitet, samt delaktighet.

Bild 5. Referensram för goda relationer mellan befolkningsgrupperna utgiven av justitieministeriet

Syftet är att man i Vanda bygger upp en lämplig handlingsmodell och som komplement en stödstruktur för att i Vanda främja goda relationer mellan befolkningsgrupperna samt integration. Modellens element utgörs av partnerskap, information och koordinering.

För att värna om goda relationer mellan olika befolkningsgrupper samt förebygga etniska konflikter finns det olika verksamhetsnivåer som kan beskrivas med följande pyramid:

Bild 6. Nivåer för att värna om goda relationer mellan befolkningsgrupperna samt förebygga etniska konflikter i Vanda

Modellen utgår i ett övergripande perspektiv från förebyggande verksamhet. Ett sätt att förebygga spänningar och stärka samhörigheten och grannsämjan är att ordna träffar och evenemang på olika håll i Vanda i samarbete med organisationerna och invånarna. Ett välbekant exempel på invånaraktiviteten i staden är Myrbackarörelsen vars mångahanda jippon för samman invånare från livets olika områden. Även inom Nicehearts (www.nicehearts.com) har man bland invandramammor utvecklat verksamheten med grannmammor som hjälper nyinflyttade med integreringen och introducerar servicesystemet för dem. Verksamheten utgår från ömsesidig hjälp kvinnor emellan. Bägge verksamheterna har sin början i invånarnas egen aktivitet medan stadens roll består i att i praktiken möjliggöra verksamheten genom erforderligt ekonomiskt eller annat stöd.

Följande nivå då det gäller att värna om goda relationer mellan de olika befolkningsgrupperna är att bygga upp tilliten genom riktade insatser. Friktioner som anknyter till etniska konflikter kan ta sig uttryck i glåpord, hatretorik eller till och med våld. I Vanda, precis som på andra håll, förekommer det i viss grad fördomar mellan etniska och religiösa grupper. Tilliten kan byggas upp till exempel genom att ordna gemensamma träffar och diskussioner mellan staden och organisationer som representerar olika etniska minoriteter. Det väsentliga är att man identifierar och skapar goda kontakter till personer med inflytande i det egna samfundet. Det kan till exempel röra sig om ledare för religiösa samfund.

Utöver en god förebyggande verksamhet måste det finnas en beredskap att hantera problemsituationer. I husbolagen kan det exempelvis förekomma konflikter mellan invånarna som löses bäst genom en utomstående medlare. Vanda medverkar aktivt inom centret för grannmedling (Naapurussovittelun keskus) (www.naapurussovittelu.fi) och strävar efter att öka det förebyggande arbetet såsom rådgivning i boendefrågor.

Med tanke på hotfulla våldssituationer behövs specialåtgärder. I Vanda utarbetades år 2008 en så kallad modell för etniska konflikter som skulle utgöra en vägkarta. Bakgrunden till detta var konflikten som pyrde mellan skinheads och vissa etniska grupper i Håkansböle vid millennieskiftet och som hotade invånarnas trygghet och välmående. Avsikten var att föregripa och förebygga konfliktsituationer. I modellen ingår en beskrivning av olika åtgärder för att nå en lösning på situationen. Huvudvikten har lagts på förebyggande insatser med hjälp av olika lokala aktörers nätverk och känslspröt, men olika faser samt ansvar har fastställts för den händelse att en situation eventuellt skulle eskalera. De etniska samfundet deltar aktivt i arbetet. Modellen fungerar fortfarande, men det är skäl att se över den på grund av den allmänna samhällsutvecklingen och förändringar inom stadens organisation. Modellen uppdateras i samarbete med stadens säkerhetsplanering och polisen.

Foto: Betygsutdelning för grannmammor

5 PARTNERSKAP INOM INTEGRATIONEN

I centrum för integrations- och mångkulturarbetet i Vanda står partnerskap och samarbete med organisationerna och övriga aktörer inom tredje sektorn. Organisationerna har aktivt och kraftfullt främjat integrationen och samarbetat med de olika verksamhetsområdena. Idrottsservicens nätprojekt Sport för alla, ungdomsservicen, invandrarservicen och sysselsättnings servicen har ett tätt samarbete med invandrarorganisationerna.

Under de senaste två åren har samarbetet mellan kommunen och organisationerna som arbetar inom integrationsfrämjandet utvecklats inom ramen för EU-projektet Arrival Cities. Det gemensamma arbetet har resulterat i en verksamhetsplan för att främja samarbete mellan kommunerna och organisationerna, goda relationer mellan befolkningsgrupperna och integrationen. Målet är att ytterligare stärka samarbetet och partnerskapet genom att nyttja nätverken och skapa en stödstruktur som är nödvändig med tanke på koordinationen och en effektiv informationsgång.

Nätverk och understöd

I Vanda har ett sysselsättnings- och utbildningsnätverk för invandrare verkat redan i över 20 års tid med stadens sysselsättnings service som organisatör. Det är ett mycket flexibelt nätverk som sammanför flera aktörer, till exempel kommunala och statliga myndigheter, organisationer, projekt och läroinrättningar. Inom ett fält som genomgår konstant förändring är tröskeln att delta låg och olika instanser som arbetar med att främja invandrades utbildning och sysselsättning är välkomna med. Vid nätverksmötena får man en bra bild över aktuella frågor inom fältet.

Det gemensamma arbetet har också gett upphov till nätverket Vårt Vanda (Meidän Vantaa) i vilket ingår olika aktörer inom staden samt ett stort antal föreningar från olika sektorer som verkar i Vanda och som grundats av såväl infödda finländare som invandrare. Nätverket har som målsättning att utarbeta en gemensam verksamhetsplan för frivilligarbetet i Vanda.

Stadens uppgift är att möjliggöra och stödja invånarnas och organisationernas egna verksamhet. Staden kan stödja organisationerna genom att finansiera deras verksamhet, men även genom lobbning och med att hjälpa till med att få extern finansiering. I den experimentinriktade verksamhetskulturen i Vanda ingår att gemensamt komma med idéer till nya projekt och sedan planera och genomföra projekten. Dessa försök gäller också vårdreformen och förberedelserna inför den. Det lönar sig att stärka organisationerna så att de i framtiden kan produktifiera sin integrationskompetens och sälja sina tjänster.

Projektfinansieringen och olika understöd har stor betydelse för integrationsarbetet. Ett av målen med finansieringen är att hjälpa organisationerna etablera sin verksamhet. Organisationerna kan ansöka om understöd hos staden för olika slags verksamhet med vilken de kan främja delaktigheten och därmed även stödja integrationen. Det första steget är ofta ett av staden beviljat projektunderstöd med vilket mottagaren till exempel kan arrangera ett evenemang öppet för alla. Organisationerna kan ansöka om stadens verksamhetsunderstöd till exempel för verksamhet som främjar hälsa och välfärd, såsom att ordna med klubbar och kamratstöd.

Vanda stad har förnyat och förtydligat principerna för beviljande av understöd till organisationerna och understöden för år 2018 beviljas enligt dessa nya principer. Vid förnyelsen har man beaktat integrationsfrämjande samt grupper som är i en utsatt position. Staden har också i all sin verksamhet förbundit sig vid icke-diskriminering.

Då en organisation som arbetar med integrationsfrämjande har en etablerad verksamhet och organisationen genom sin verksamhet kan verka i ett vidare perspektiv både i sin egen omgivning liksom i samhället i stort, kan organisationen på basis av ansökan omfattas av Social- och hälsoorganisationernas understödscentral STEA:s finansiering eller av understöd på EU-nivå. År 2018 kommer Social- och hälsoorganisationernas understödscentral STEA att bevilja fem partnerskapsorganisationer som ingår i nätverket Arrival Cities sammanlagt omkring 1,3 miljoner euro för integrationsstödjande verksamhet och förebyggande av marginalisering.

I januari 2018 startade det tvååriga projektet Tsemptaan yhdessä – kumppanuudella työelämään! som finansieras av Europeiska socialfonden. I projektet prövas en partnerskapsmodell med vilken man strävar efter att sysselsätta invandrare som redan länge varit bosatta i landet samt främja deras integration. Målsättningen är en kulturellt medveten, kundorienterad, tillgänglig service med s.k. låg tröskel som även når ut till klienter med en svag ställning på arbetsmarknaden. De fyra partnerskapsorganisationerna har anställt en coach med invandrarbakgrund som hjälper klienterna med handledning och goda råd i samarbete med Vanda stads och TE-byråns sakkunniga. Projektet har också som mål att stödja de invandrarorganisationer från Vanda som deltar i projektet så att de utvecklas till kunniga aktörer inom invandrararbetets fält och tydliggör myndigheternas och organisationernas roller inom klientarbetet.

I projektet Töissä Suomessa (Arbeta i Finland) har man, tillsammans med Ryska klubben i Vanda, tagit fram en modell för samarbetet mellan kommunen och olika organisationer i frågor som rör sysselsättning. Projektet avslutas hösten 2018.

Inom projektet Styrka från organisationer inom integration (Järjestöistä voimaa kotoutumiseen) som administrerats av Nylands NTM-central synliggörs det arbete som organisationerna utför. Resultatet är en portal som främjar samarbetet mellan myndigheter och organisationer och bland annat samlar integrationsstödjande tjänster som olika organisationer erbjuder. Vanda är en av pilotkommunerna.

Delaktighet

En ny verksamhetsmodell för att främja invånardelaktigheten sporrar i Vanda invånarna till att vara aktiva och erbjuder möjligheter att delta i planeringen och beslutsfattandet i Vanda. För invånarna tar sig modellen Delaktig i Vanda uttryck i mångsidiga möjligheter till direkt och representativt deltagande, som elektroniska och mobila delaktighetsverktyg i kontinuerlig utveckling samt som allt bättre information, rådgivning och uträttande av tjänster. Modellen Delaktig i Vanda har tagits fram i samarbete med invånarna och stadens anställda och i utvecklingen av modellen ingår försök och att dra lärdom av försöken. Modellen bjuder på en möjlighet att pröva nya sätt att delta även för invånare med invandrarbakgrund.

I Vanda har man regelbundet organiserat invandrarforum där invånare med invandrarbakgrund direkt kunnat diskutera med stadens högsta ledning.

De har också fått sin röst hörd i stadens officiella förtroendeorgan. Vid det senaste kommunalvalet tredubblades antalet fullmäktigeledamöter med invandrarbakgrund och under fullmäktigeperioden 2017–2020 är sex ledamöter av totalt 67 inflyttade till Finland (procentuellt mest i Finland). Även bland ungdomsfullmäktiges ledamöter har en betydande andel invandrarbakgrund.

Delegationen för mångkulturfrågor är ett av stadsstyrelsen tillsatt påverkansorgan som består av förtroendevalda och myndigheter. Till delegationens uppgifter hör att utvärdera och följa upp hur planen för kulturell mångfald verkställts, följa med utvecklingen av etniska minoriteters levnadsförhållanden samt följa med statens invandrings- och integrationspolitik samt följderna av denna för Vandas del. Till uppgifterna hör ytterligare att främja goda etniska relationer och en mångkulturell atmosfär genom att stärka dialogen mellan etniska minoriteter eller organisationer som representerar dem och å andra sidan staden. Delegationen har deltagit i utarbetandet av planen för kulturell mångfald.

I frågor som rör generalplanen och övriga stora markanvändningsprojekt samt planstommar och utvecklingen av centrumområdena hörs delegationen för mångkulturfrågor, invandrarorganisationerna och andra samarbetsinstanser, till exempel invandrarföretagare och företag. Syftet är att involvera invandrarna som aktiva aktörer i projekt som gäller utvecklingen av förorter och centrumområden.

Olika befolkningsgruppers behov ska beaktas i all verksamhet inom staden. Vid planeringen av markanvändning och lokaler ska olika grupper höras så att deras behov ska kunna tas i beaktande. Ett behov av att ta fram mötesplatser har presenterats. Mötesplatser är viktiga då man genom möten stärker samfundsgemenskapen. Mötesplatser kan vara till exempel torg och öppna platser, gårdsgator, byahus, lekgårdar, gemensamma gårdsplaner samt övriga gemensamma lokaliteter och klubblokaler. Offentliga och semioffentliga lokaler kan utnyttjas för träffar och möten. I nybyggnationen ska man beakta möjligheten till sam användning, flexibel användning av lokalerna samt möjligheterna för invånarna att mötas. Genom att utveckla centrumområdena förbättrar man tryggheten i den offentliga utemiljön.

6 HANDLINGAR SOM UTGÅR FRÅN PLANEN FÖR KULTURELL MÅNGFALD

Planen för kulturell mångfald verkställer det strategiska målet ”Finlands mest mångkulturella stad är också bäst på att främja integrationen” i Vanda stads strategi.

C. Finlands mest mångkulturella stad är också bäst på att främja integrationen

Välfärdsprogrammets mål	Åtgärd på programnivå	Handling som utgår från planen för kulturell mångfald	I förverkligandet deltar
Integrationen lyckas bättre än tidigare	Aktivt arbete för att främja goda relationer mellan befolkningsgrupperna.	<p>En stödstruktur byggs upp för att stärka organisationerna och främja goda relationer mellan de olika befolkningsgrupperna.</p> <p>Olika evenemang där man kan träffas ordnas runtom i Vanda i samarbete med organisationerna och invånarna.</p> <p>Samarbetet mellan säkerhetsplaneringen och invandrarsammanslutningarna intensifieras.</p> <p>Modellen för etniska konflikter uppdateras i samarbete med säkerhetsplaneringen under år 2018.</p> <p>Ett pilotprojekt kring partnerskapsmodellen Tsem-pataan yhdessä (Tillsammans strävar vi på) inleds.</p> <p>Nätverket Vårt Vanda (Meidän Vantaa) fortsätter sin verksamhet.</p> <p>I samarbete med nätverket Vårt Vanda utarbetas en modell för en gemensam verksamhetsplan för frivilligarbetet i Vanda.</p> <p>Nya sätt utvecklas i syfte att nå ut till invånare med invandrabakgrund och få dem att delta i planeringen av markanvändning och lokaler.</p>	<p>Alvånarservicen</p> <p>Sysselsättningsservicen</p> <p>Grundläggande utbildningen</p> <p>Ildrottsservicen</p> <p>Biblioteket</p> <p>Familjeservicen</p> <p>Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö</p> <p>Polisen</p> <p>Arbets- och näringsbyrå (TE-byrå)</p> <p>Organisationerna</p> <p>Församlingarna i Vanda</p> <p>Religiösa samfundet</p> <p>Nätverket Vårt Vanda</p>
	Tillgången till integrationsstödjande tjänster utsträcks till alla invandrare.	<p>Det säkerställs att alla föräldrar som sköter sina barn i hemmet har en möjlighet att delta i undervisningen i finska.</p> <p>Tillgången till undervisning i finska ordnas flexibelt utgående från behovet. En integrationsplan görs upp för alla som har nytta av det.</p> <p>Kontinuiteten i organisationernas integrationsstödjande verksamhet tryggas.</p>	<p>Vuxenutbildningsinstitutet</p> <p>Småbarnspedagogiken</p> <p>Biblioteket</p> <p>Invandrarservicen</p> <p>Familjeservicen</p> <p>Invånarservicen</p> <p>Aktörer som delar ut organisationsunderstöd</p> <p>Organisationerna</p> <p>Församlingarna i Vanda</p>
	Integrationen av personer som får internationellt skydd och behöver särskilt stöd säkras.	<p>Myndigheter och andra aktörer ges utbildning i att, med beaktande av kultur- och genussensitivitet, identifiera tecken på trauman och våld samt ingripa och vägleda.</p> <p>Organisationernas specialkunskaper utnyttjas bättre.</p> <p>De inledande integrationstjänsterna stärks för personer med behov av särskilt stöd.</p> <p>Den riksomfattande verksamhetsmodellen PALOMA införs för att stärka mentalvårdstjänsterna för personer som får internationellt skydd.</p>	<p>Familjeservicen</p> <p>Invandrarservicen</p> <p>Bildningsväsendet</p> <p>Invånarservicen</p>

7 FÖRVERKLIGANDE, UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV VÄLFÄRDSPROGRAMMET

Alla aktörer i staden svarar för förverkligandet av välfärdsprogrammet och -planerna i samarbete med sina partner. I samband med att verksamhetsområdenas, resultatområdenas och resultatens styrkort utarbetas kommer man överens om årliga åtgärder. Vanda stads välfärdsgrupp ser till att välfärdsprogrammets målsättningar och åtgärder samt aktörernas gemensamma arbete och dess utveckling beaktas när budgeten och ekonomiplanen utarbetas.

Man följer årligen upp hur välfärdsplanernas handlingar implementeras och rapporterar det till Vanda stads välfärdsgrupp och påverkansorgan. Utöver detta genomförs uppföljningen och utvärderingen av Välfärdsprogrammet i sin helhet i enlighet med tidtabellen för utvärderingen av fullmäktigeperiodens strategi. Vid uppföljningen används uppföljningsmätare som man gemensamt kommit överens om. Hur välfärdsmålen framskrider följs också upp med hjälp av uppgifterna som ingår i de välfärdsrapporter som utkommer varje år.

Vanda stad